

BIULETYN

Powiatowego Ośrodka Doradztwa Metodycznego w Polkowicach

Nr 4 – maj 2010

W numerze między innymi:

- ◆ „Słoneczna Kraina”,
- ◆ „Terapia dzieci muzyką i ruchem”,
- ◆ „Idzie jesień przez świat” - konspekt zajęć w klasie pierwszej z aktywnym udziałem rodziców.
- ◆ „Jak opanować niewłaściwe zachowania dzieci?”

OD REDAKCJI

Szanowni Państwo

Z przyjemnością oddajemy czwarty numer naszego biuletynu. Teksty w nim publikowane kierujemy do wszystkich nauczycieli. W aktualnym numerze w sposób szczególny dzielimy się sprawdzonymi pomysłami na praktyczne rozwiązania w codziennej pracy pedagogicznej, propagowanie innowacji. Na łamach biuletynu już zagościły publikacje nauczycieli, którzy chętnie prezentują własne opracowania metodyczne. W kolejnych numerach można również wyrazić opinie o aktualnościach w oświacie. Nadal liczymy na owocną współpracę i zachęamy do publikowania.

*Z wyrazami szacunku –
Redakcja*

TO SIĘ WYDARZYŁO

SŁONECZNA KRAINA

Co to takiego?

W bieżącym roku szkolnym w SP nr 3 w Polkowicach klasy IV realizowały autorski program profilaktyczno-wychowawczy pt. „Słoneczna Kraina”. Jego celem było nauczenie uczniów rozpoznawania przeżywanych emocji i obserwowanych u innych, uświadomienie im, że mogą walczyć z własnymi słabościami, wyposażenie ich w wiedzę oraz umiejętności radzenia sobie z niewłaściwymi uczuciami (np. złość, strach), a wszystko to po to, by polepszyć relacje między uczniami, propagować koleżeństwo, przyjaźń i tym samym eliminować agresję, przemoc.

Zaplanowane działania realizowane były na godzinach do dyspozycji wychowawcy, podczas spotkań ze szkolnym pedagogiem i psychologiem oraz w formie czterech imprez ogólnoszkolnych.

Na dobry początek: DZIEŃ ŚMIECHAŁY - 29 października 2009 r.

Nie poddawaj się presji otoczenia...

Niech nigdy nie zabraknie Ci pewności siebie...

W tym dniu uczniowie przyszli do szkoły przebrani za śmieszne postacie. Każda lekcja rozpoczynała się zabawnym epizodem zaprezentowanym przez uczniów i nauczycieli. Ze szkolnego radiowęzła płynął śmiech opatrzonej zabawnym komentarzem. Uczniowie opracowali audycję radiową na temat śmiechu i jego pozytywnego wpływu na organizm człowieka.

Przeprowadzili ankiety wśród swoich rówieśników i ich rodziców. Wyniki opracowali i udostępnili do wglądu w formie graficznej. Na szkolnych korytarzach można było czytać przygotowane przez nich w formie plakatów dowcipy, humory z zeszytów nie tylko w języku polskim, ale także niemieckim i angielskim. Podczas najdłuższych przerw międzylekcyjnych rysowali oni zabawne portrety swoich kolegów i koleżanek, a także przedstawiali skecze. Atrakcją okazała się żywa policyjna maskotka, lew Leon, z którą można było porozmawiać i zrobić sobie pamiątkowe zdjęcie. **Stało się to możliwe dzięki mł. asp. Jackowi Dzieciatkowskiemu oraz mł. asp. Arturowi Ciupce, którym serdecznie dziękujemy za współpracę.**

Dzięki temu przedsięwzięciu udało się wzbudzić przyjemne uczucia nie tylko wśród uczniów klas IV-VI. Młodszy również przyłączyli się do zabawy, co widać było po ich strojach oraz ... minach. Cel osiągnięto: uczniowie śmiali się, bawili. Ich uwagę przyciągały pozytywne działa, nie mieli czasu na kłótnie, spory. Agresja i przemoc musiała udać się w tym dniu do kąta.

W realizację przedsięwzięcia zaangażowali się nie tylko uczniowie uzdolnieni, ale także sprawiający problemy wychowawcze. Mieli oni okazję pokazać swoje mocne strony (pomoc techniczna, rysowanie, scenki), a nagrodą za ich wysiłek okazał się aplauz widzów. Klasy odpowiedzialne za współorganizację tego dnia dzięki współpracy budowały lub/i umacniały pozytywne relacje.

Dzień Śmiechały można zaliczyć do udanych nie tylko w opinii organizatorów, ale przede wszystkim uczestników zabawy. Według nich „szkoła pokazała, że może być F A J N A”.

Z policyjną maskotką lwem Leonem.

To my – weseli przebierańcy!

Czyja to karykatura?

Co tam się dzieje na dole? – To szkolny kabareton!

Kolejny punkt programu: WARSZTATY PRZYJAŹNI - 19 stycznia 2010 r.

Wzięli w nich udział czwartoklasiści naszej szkoły i SPI z Jędrzychowa. Celem spotkania było przede wszystkim integracja uczniów. Mieli oni okazję rozmawiać o swoich uczuciach (przyjemnych i nieprzyjemnych), poznać sposoby radzenia sobie ze złością czy stresem. Pracując w mieszanych zespołach, wykazali się pomysłowością, twórczo urządając swój kraj – Ćwierćlandię. Zachwycili organizatorów oryginalnymi przepisami na „krajowe potrawy” oraz „pomnikami narodowymi” wykonanymi z żywych elementów, czyli członków poszczególnych grup. Uczniowie uzmysłowili sobie także, że oprócz dostrzegania własnych zalet, warto również ich szukać u innych. Największe wrażenie zrobił na nich wspólny taniec integracyjny – belgijski, poprowadzony przez koleżanki z VI klasy. Zdaniem dzieci warto organizować podobne przedsięwzięcia. Im więcej miłych chwil w szkole, tym mniej miejsca na przemoc i agresję.

Wschód słońca w pomarańczowej Ćwierćlandii.

Syreny u wybrzeży niebieskiej Ćwierćlandii.

A teraz POPATRZ NA ŚWIAT PRZEZ RÓŻOWE OKULARY – 4 marca 2010 r.

Każdy może założyć różowe okulary!

Tym razem chcieliśmy uświadomić uczniom, iż sposób postrzegania rzeczywistości zależy od nich samych. Organizatorzy imprezy starali się im pokazać, że świat pełen radości, życzliwości i optymizmu, bez agresji i przemocy, jest w zasięgu ich ręki – wystarczy zmienić swoje nastawienie, starać się działać z zachowaniem zasad kultury, bezkonfliktowo.

W tym dniu uczniowie klas IV-VI przyszli ubrani do szkoły z elementami różowej garderoby. Mieli też różowe okulary wykonane wcześniej na zajęciach plastyki. Wysłuchali audycji na temat zjawiska różowych okularów i naukowego stwierdzenia, że pozytywne nastawienie ułatwia życie i czyni je pogodnym. Ponadto czwartoklasiści realizowali na lekcjach międzyprzedmiotowy projekt dotyczący bohatera dnia – różowych okularów. Na długich przerwach uczniowie mieli okazję wykazać się swoimi niezwykłymi umiejętnościami: zakładali różowe okulary i ... kończyli rysunki-scenki, dopisując do nich pozytywne rozwiązania (kulturalne, bezkonfliktowe) lub przedstawiali słownie propozycje rozwiązań problemowych sytuacji. Za każde pozytywne działanie otrzymywali różową plaketkę z napisem: DZIAŁAM POKOJOWO-NA WESOŁO, która wzbudziła ich spore zainteresowanie zadaniem oraz zaangażowanie.

Jednak MOŻNA INACZEJ ... - 19 marca 2010 r.

„Masz prawo się złościć, ale nie masz prawa nikogo krzywdzić”.

Podsumowaniem zmagania czwartoklasistów było spotkanie na małej sali gimnastycznej naszej szkoły. Najpierw uczniowie wysłuchali piosenek o barwnym świecie, bez przemocy, w wykonaniu swoich młodszych kolegów z klas I-III. Następnie zaprezentowali wcześniej przygotowane prace plastyczne dotyczące różnych sposobów radzenia sobie z nieprzyjemnymi uczuciami, np. stresem, nieśmiałością, złością. Później pracowali w grupach, wykorzystując swe zdolności i umiejętności nabyte w trakcie realizacji programu: malowali świat przez różowe okulary, pisali własne teksty – instrukcje masażu relaksującego i teksty relaksujące. Przedstawiciele klas IV zredagowali odezwę zachęcającą uczniów naszej szkoły do życia w Słonecznej Krainie, w której panuje szacunek i życzliwość, pomoc koleżeńska, bezpieczeństwo. Sporo emocji wzbudziło własnoręczne złożenie autografu każdego ucznia pod tym dokumentem. Ostatnim punktem programu był występ szkolnego koła filmowego – happening pt. „Bez złości mamy więcej radości” - zakończony słodkim poczęstunkiem. **Każdy obywatel Słonecznej Krainy otrzymał piernika w kształcie serca ufundowanego przez Radę Rodziców szkoły, za co bardzo dziękujemy.**

Wspólnie układamy tekst relaksujący: „Gdy zamykam oczy, jestem pogodną chmurką ...”

Świat widziany przez różowe okulary.

*„My, uczniowie wszystkich klas IV, chcemy, by w naszej szkole wiecznie panowało słońce.
Oznacza to, że ...”*

Czy nieprzyjemne uczucia mogą pokonać te dobre? Na to pytanie odpowiadał happening w wykonaniu uczestników koła filmowego.

I co z tego mamy?

Dzięki realizacji programu „Słoneczna Kraina” uczniowie potrafią rozpoznać swoje uczucia, wiedzą, jak ważną rolę w porozumiewaniu się stanowi mowa ciała, jak radzić sobie ze stresem, złością. Mają świadomość tego, że mogą przeżywać trudne chwile, którym towarzyszą nieprzyjemne uczucia, ale nie mogą, nie mają prawa, dokuczać innym. Pozostaje teraz wierzyć, że ich wiedza i umiejętności staną się szkolną rzeczywistością.

„Na dobre rzeczy warto poczekać ...”

Realizatorzy programu: *Katarzyna Marciniak, Beata Janik, Grażyna Olsztyńska, Marzanna Michna, Adriana Ciupka, Małgorzata Łyczko, Elżbieta Turbińska, Gizela Siemaszko, Małgorzata Kosińska, Iwona Łachowska, Elżbieta Robak.*

Literatura:

- Brett D., *Bajki, które leczą*, cz. 1-2, GWO, Gdańsk 2003
- Chomczyńska-Miliszkiewicz M., Pankowska D., *Polubić szkołę, ćwiczenia grupowe do pracy wychowawczej*, WSiP, Warszawa 1995
- Kaufman G., Raphael L., Espeland P., *Poznaj sam siebie bądź sobą!*, wyd. Euro – Edukacja 2006
- Kincher J., *Psychologia dla dzieci i nastolatków – poznaj innych*, wyd. Liber, Warszawa 2006, t. 1 i 2
- Koźmińska I., Olszewska E., *Z dzieckiem w świat wartości*, Świat Książki, Warszawa 2007
- Stallard P., *Czujesz tak, jak myślisz*, wyd. Zys i Spółka, Poznań 2006
- Taraszkiewicz M., *Jak uczyć lepiej? Czyli refleksyjny praktyk w działaniu*, Warszawa 1999
- Zöller E., *Teraz twoja kolej. Opowiadania na temat przemocy w szkole*, wyd. JEDNOŚĆ, Kielce 2007
- Zubrzycka E., *Słup soli*, GWO, Gdańsk 2007

Katarzyna Marciniak

TERAPIA DZIECI MUZYKĄ I RUCHEM

Program wspomagający zajęcia korekcyjno-kompensacyjne

w klasach I

„Twoje dzieci mają w zasadzie chleb dla ciała i dla umysłu,
ale bardziej jeszcze niż chleb potrzebne im są róże,
a więc twoje życzliwe spojrzenie, uśmiech, głos i twoja obietnica.
Odczuwają potrzebę mówienia do kogoś, kto ich słucha, pisanie do kogoś,
kto odpowiada, czują potrzebę tworzenia rzeczy pięknych i pożytecznych.
Przywróćcie prawo pierwszeństwa takim wartościom jak:
odczuwanie, przeżywanie, tworzenie, rozumienie, uspołecznienie, miłość i życie.”

Celestyn Freinet

Jestem magistrem sztuki w zakresie specjalności muzycznej z 14 – letnim doświadczeniem w pracy, w szkole podstawowej i gimnazjum. Ukończyłam studia podyplomowe w zakresie Nauczania Początkowego na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz studia podyplomowe z Terapii Pedagogicznej na Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu.

Pracuję jako nauczyciel mianowany muzyki i terapii pedagogicznej w Szkole Podstawowej nr 2 im. Kornela Makuszyńskiego w Polkowicach. Moje pedagogiczne doświadczenie, zdobyta wiedza, pozwala mi w pełni zaszczepiać i rozwijać zdolności muzyczne uczniów, nie tylko podczas lekcji. Od trzech lat prowadzę zajęcia rytmiczne w oddziałach przedszkolnych. Bardzo lubię pracę z małymi dziećmi. Daje mi ona wielką satysfakcję. Zajęcia uświadomiły mi, że umuzykalnianie dzieci jest „pobudką” do tworzenia, wyrażania naturalnych i spontanicznych emocji. Dzieci uczą się życia w grupie, integracji, kształtując przy tym swoją osobowość.

Dziś już wiem, wręcz jestem przekonana, że muzyka wywołuje aktywność, która w stosunkowo krótkim czasie może stać się prawdziwie twórcza.

Kwalifikacje z terapii pedagogicznej ułatwiły mi widzieć i rozumieć dziecko w sposób indywidualny. Od roku szkolnego 2008 prowadzę zajęcia korekcyjno- kompensacyjne w klasach I i II.

Problem pomocy dzieciom w nauce na poziomie I etapu kształcenia jest szczególnie istotnym zagadnieniem zwłaszcza obecnie, kiedy duża liczba dzieci już w pierwszych latach nauki potrzebuje pomocy pedagogiczno-psychologicznej. Rodzice, często z braku czasu i wiedzy, nie są w stanie sami rozwiązać problemów swoich dzieci. Także możliwość specjalistycznej pomocy w ramach pracy korekcyjno-kompensacyjnej jest - jak na razie – ograniczona.

Z grupą dzieci z klas I i II spotykałam się wcześniej podczas zajęć rytmicznych w oddziale przedszkolnym. Bardzo chętnie i z radością wyrażały swoje emocje. Nic nie wskazywało na to, że są to dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, przejawiające trudności w nauce. Natomiast zaobserwowałam zmianę ich zachowania na zajęciach korekcyjno- kompensacyjnych, gdzie były bardzo wycofane, nieśmiałe i bojaźliwe.

Wielkim wyzwaniem stało się dla mnie szukanie odpowiedzi na szereg pytań: Zaczęłam zastanawiać się – w jaki sposób mogę pomóc dzieciom, aby ich udział w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych doprowadził do przekonania, że nauczyciel – terapeuta może pomóc im w ich problemach, o wartości umiejętności czytania i pisanie, o poczuciu własnej wartości. Mobilizacji do dalszych działań dających zadowolenie i motywację do nauki. Jak mogę zainteresować uczniów, uwzględniając zarazem upodobania dziecka, nie tylko spowodować, aby mogły się uczyć, lecz przede wszystkim chciały się uczyć?

Skłonna byłam od razu włączyć się w literaturę na ten temat. Efektem moich przemyśleń stał się program muzyczno-terapeutyczny p.n. „Terapia muzyką i ruchem”, który opracowałam w celu wspomaganie w przezwyciężaniu i zapobieganiu niepowodzeń szkolnych. Chciałam również wzbogacić własny warsztat pracy.

Wczesnoszkolna edukacja muzyczna i jej wpływ na rozwój dziecka

Każdemu dziecku potrzebna jest muzyka. Świadczą o tym obserwacje dzieci zajętych zabawą, które często sobie coś nucą, wspólnie śpiewają lub wystukują różne rytmy patykiem czy klockiem. Bywa, że wsłuchują się w muzykę płynącą obok, nieruchomieją lub kołyszą się w jej rytm poddając się spontanicznej relaksacji.

Usytuowanie edukacji muzycznej w splocie różnorodnych i wielostronnych działań pedagogicznych wynika z jej różnorodnych możliwości, gdyż może ona powodować zmiany w dziecku odnoszące się nie tylko do jego relacji z muzyką, ale zmiany te dotyczyć mogą także sfery intelektualnej, jego rozwoju fizycznego oraz procesu uspołecznienia.

Świadomy nauczyciel prowadzi ucznia do poznawania siebie i otaczającego świata. Uwzględnia jego możliwości oraz szanuje jego prawo do inności. Wspomaga nie narzuca, zachęca nie nakazuje.

W toku prawidłowego kierowania rozwojem muzycznym dzieci dokonuje się kształcenie uzdolnień muzycznych oraz kształcenie ogólnych dyspozycji psychicznych i fizycznych takich jak:

- 🔔 pamięci i uwagi,
- 🔔 myślenia,
- 🔔 koordynacji ruchowej,
- 🔔 orientacji w przestrzeni,
- 🔔 dyscypliny wewnętrznej,
- 🔔 zachowań prospołecznych.

Wiesława Sacher podkreśla, iż podstawową funkcją edukacji muzycznej jest bez wątpienia jej funkcja ogólnorozwojowa obejmująca:

- 🔔 rozwój sfery emocjonalnej,
- 🔔 rozwój sfery poznawczej,
- 🔔 rozwój sfery intelektualnej.

Sfera emocjonalna czyli wzmacnianie wrażliwości empatyczności dziecka, natomiast rozwój intelektualny to wzmacnianie mobilności umysłowej mającej zastosowanie w działaniu. Funkcja stymulująca i wspomagająca rozwój fizyczny oraz funkcja wspomagająca uspołecznienie uczniów są bardzo istotne dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym i co ważniejsze w dydaktycznych działaniach muzycznych wspomagając pracę nad usuwaniem opóźnień rozwojowych, różnorodnych zaburzeń i deficytów – funkcja terapeutyczna.¹

Wymienione w zamieszczonej poniżej tabeli rodzaje zaburzeń rozwojowych w istocie warunkują proces edukacyjny.²

¹ W. Sacher: Wczesnoszkolna edukacja muzyczna, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 1997, s.14.

² Opracowanie na podstawie W. Sacher: Praca doktorska

<i>Rodzaj zaburzenia lub deficytu rozwojowego</i>	<i>Możliwości terapeutyczne edukacyjnych działań muzycznych</i>
zaburzenia słuchu	wzmacnianie bodźców słuchowych dźwiękami o zróżnicowanej wysokości, dynamice i barwie może udrażniać kanał słuchowy, uczyć skupienia uwagi na dźwięku poprawiając jakość komunikacji dziecka z otoczeniem
zaburzenia mowy i wady wymowy	ćwiczenia głosowe w toku śpiewu mogą być jednym z czynników usuwających te wady
zaburzenia rozwoju psychicznego	emocjonalna strona kontaktu dziecka z muzyką, możliwości samorealizacji w działaniach muzycznych mogą wspomagać stabilizowanie prawidłowego rozwoju psychicznego
zaburzenia rozwoju fizycznego	ruch z muzyką jest przyjemnym dla dziecka sposobem ćwiczeń fizycznych niezbędnych w rehabilitacji zaburzeń narządów ruchu

W rzeczywistości wszyscy nauczyciele spotykają się z takimi problemami i lepiej rozpatrywać je w kontekście nowych, ważnych zadań - przyjmować je jako jeden z wariantów w swojej pracy z dziećmi, tym bardziej, że uczniowie bardzo tego potrzebują.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ ZESPOŁU KOREKCYJNO-KOMPENSACYJNEGO W KL. I

Temat zajęć: Wprowadzenie litery „k” w oparciu o metodę „Dobrego Startu” .

Klasa: I zespół korekcyjno-kompensacyjny

Czas trwania: 45 minut

Cele: uczeń wie, umie, potrafi:

- wykonać poprawnie ćwiczenia z „gimnastyki mózgu” p. Dennisona,
- wysłuchać piosenki i powtórzyć kolejne ruchy,
- klaskać i wystukać rytm piosenki,
- odpowiedzieć na pytania,
- samodzielnie wykonać ćwiczenia z karty pracy,
- aktywnie uczestniczyć w zabawach ruchowych,

Formy ćwiczeń:

- ćwiczenia orientacji w schemacie własnego ciała i przestrzeni,
- ćwiczenia ruchowe,
- ćwiczenia ruchowo- słuchowe,
- ćwiczenia ruchowo- słuchowo- wzrokowe.

Pomoce:

- płyta CD z piosenką „Królewski spacer”,
- papierowa korona,
- kartoniki niebieskie i czerwone,
- model litery „k” wykonany z drutu dla każdego dziecka,
- tace z kaszą,
- karta pracy „Od piosenki do literki” str. 19,
- taśma samoprzylepna do przyklejenia litery na podłodze,
- arkusz papieru z alfabetyczną ósemką lit. „k”,
- kolorowa kreda

Tok zajęć:

Zajęcia wprowadzające

1. Powitanie w kole. Każdy po kolei składa koledze królewski ukłon i wypowiada zdanie: „Cieszę się, że Cię widzę.”
2. Zabawa integracyjna w dokończenie wypowiedzi: „Każdy król może być...”.
3. Zabawa ze śpiewem: „Podajmy sobie rączki” .

„Podajmy sobie rączki
i zróbmy kółka dwa, kółka dwa

i brzuszek do brzuszka
i buźka do buźki

i tak do białego dnia.

Więc bawmy się 2x,
zabawa nas nic nie kosztuje,

masz rączki dwie ,
więc klaśnij w nie,
zabawa niechaj trwa.”

4. Wykonanie ćwiczeń z „gimnastyki mózgu” P. Dennisona (3 ćwiczenia do wyboru z proponowanych)
 - ruchów naprzemiennych,
 - kapturków myśliciela,
 - sowy,
 - krążenie szyją.
5. Wysłuchanie piosenki „Królewski spacer”.
6. Udzielenie odpowiedzi na pytania:
 - Kto to jest król?
 - Czym się zajmuje?
 - Gdzie mieszka?
 - Po czym rozpoznaje się króla?

7. Demonstracja korony wykonanej z papieru i układanie modelu wyrazu: „korona” z niebieskich kartoników. Przeliczanie głosek , sylab. Wyróżnianie samogłosek – kartoniki czerwone.

Zajęcia właściwe

1. Ilustrowanie przez dzieci ruchem wprowadzonej piosenki. Uczniowie słuchają i pokazują za prowadzącym.
2. Nauka treści piosenki „Królewski spacer” i śpiew piosenki z pokazem. Dzieci wyklaskują rytm piosenki, wystukują nogą.
3. Zabawa „jedzie pociąg naładowany wyrazami rozpoczynającymi się na „k”
4. Nauczyciel pokazuje znak graficzny litery „k” a następnie sposób jej zapisu
Dzieci kreślą demonstrowaną literę
 - o w powietrzu,
 - o palcem na ławce.
5. Następnie dzieci kreślą ten znak w trakcie śpiewania poznanej piosenki, każde w swoim tempie (ale jeszcze nie piszą).
6. Nauczyciel:
 - o rozdaje tacki z kaszą i dzieci paluszkiem w swoim tempie piszą literę śpiewając piosenkę,
 - o przykleja do podłogi kształt poznawanej litery a dzieci po nim skaczą w rytmie piosenki.
7. Wykonanie kilku „leniwych ósemek”. Samodzielne napisanie ołówkiem ćwiczeń w kartach „Od piosenki do literki” str.14 (ćw. : 1, 2, 3, 4)
8. Zapis piórem 2 linijek w zeszycie literki „k”.

Zajęcia końcowe

1. Zabawa ruchowa „Kask „
Mój kask on ma trzy rogi
Trzy rogi ma mój kask
Bo gdyby nie trzy rogi
To nie był by mój kask
Śpiewając piosenkę pokazujemy kask na głowie, palcami trzy, i rogi. Kolejny raz nie śpiewamy słowa kask i tylko pokazujemy. Za następnym razem nie śpiewamy też słowa trzy i pokazujemy palcami. W ostatniej zwrotce nie śpiewamy rogów śpiewamy tylko słowa :Mój...on ma, ma mój, bo gdyby nie, to nie był by...A resztę pokazujemy rękami.
2. Utrwalenie litery „k” - na arkuszu papieru zapis kolorową kredą
3. Podziękowanie za udział w zajęciach i ich podsumowanie.

Ewaluacja.

Jaki jest twój nastrój po skończonych zajęciach? Narysuj minkę.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ UTWORZONY W OPARCIU O ZAŁOŻENIE MODELU MOBILNEJ REKREACJI MUZYCZNEJ

Czas trwania: 45 minut

Temat zajęć: Zmiany dynamiczne w utworze muzycznym - układ ćwiczeń ruchowych, rytmicznych, oddechowych, wyobrażeniowych i relaksacyjnych .

Cele ogólne:

1. kształcenie reakcji na zmiany dynamiczne „piano, „forte”
2. kształcenie twórczej, aktywnej postawy,
3. integracja grupy,
4. redukcja napięcia psycho - fizycznego,
5. emisja głosu.

Cele operacyjne- uczeń;

- Umie zaśpiewać refren piosenki pt. „Wycieczka”,
- Potrafi przedstawić ilustrację muzyczną do wiersza,
- Umie zagrać głośno i cicho na instrumencie perkusyjnym,
- Reagować na zmiany dynamiczne w utworze

Metody: kreatywne, relaksacyjne, odreagowująco- wyobrażeniowe.

Formy: indywidualna, grupowa.

Techniki terapeutyczne: interpretacje słowne muzyki, rytmika.

Pomoce: płyta CD z utworem F. Chopina – „Preludium deszczowe”, instrumenty perkusyjne – tamburyn, bębenek, grzechotka , trójkąt, fragment piosenki pt. „Wycieczka”, pianino, rysunek domku , mazak.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Odreagowanie:

- Ruchy naprzemienne- podskoki w miejscu, dotyk prawym łokciem lewego kolana i lewym łokciem prawego kolana (ćwiczenia naprzemienne wykonujemy powoli, w tle słysząc utwór F. Chopina – „Preludium deszczowe”)
- Powitanie różnymi częściami ciała,
- „Przedstawianie się” śpiewanie imion raz głośno, raz cicho

Zrytmizowanie:

1. "Wycieczka"- rytmizacja refrenu w ruchu (zabawa w kole)

„Idzie zuch, wicher dmucha- marsz do przodu, ręce nad głową,
pokazywanie gestu wiejącego wiatru.

I do tyłu ciągnie zucha. – chwyt za pas i ciągnięcie do tyłu poprzedzające dziecko

Ale zuch się nie przejmuje, - ponowny marsz w przód

i do przodu maszeruje.”

2. Dzieci otrzymują różne instrumenty perkusyjne. Siadają w kole - w środku siedzi terapeuta z tamburynek, gra krótkie rytmy o zmiennej dynamice - piano, forte, które są natychmiast powtarzane przez wszystkie dzieci (na zasadzie echa).

Uwrażliwienie:

1. Dzieci podzielone na 2 grupy: „głośno” i „cicho”. Słuchają fragmentu opowiadania „O słoniach i mrówkach”. Dzieci tworzą do tego fragmentu ilustrację muzyczną z wykorzystaniem instrumentów perkusyjnych.

„Słonia rodzina idzie na spacer.

wszystkie słonie głośno tupią i cieszą się, że świeci słońce.- grają głośno

Nagle tata słoń stanął przed kopczykiem mrówek, w którym roi się od pracowitych zwierzątek. – grają cicho

Nagle słoń rozpędza się i –hop- przeskoczył nad nim.” – wszystkie dzieci grają głośno

2. Każde dziecko może zagrać na swoim instrumencie. Czy brzmi on cicho, czy też głośno? Tworzą dwie grupy instrumentów.

Relaksacja:

Grają instrumenty z grupy cichych – trójkąt i grzechotka – pozostałe dzieci chodzą na paluszkach, potem następuje zamiana dzieci.

Aktywizacja:

- ♦ Taniec z balonem na naprężonej chuście- dowolne zabawy taneczne z balonikiem, który nie może upaść na podłogę; na zmianę głośna i cicha muzyka – improwizacja melodyczna terapeuty na pianinie.
- ♦ Dyrygowanie – przy zbliżonych do siebie ramionach wszystkie instrumenty grają cicho, przy szeroko rozstawionych – głośno: pokaz terapeuty, następnie każde dziecko występuje w roli dyrygenta.
- ♦ Przy miarowym akompaniamencie granym przez terapeutę dzieci spacerują po całej sali omijając leżące instrumenty. Gdy usłyszą melodię poznanej wcześniej piosenki "Wycieczka" szybko podnoszą po jednym. Które dziecko nie zdąży odpada z gry (instrumentów jest mniej o jeden).

Ewaluacja

- ♦ Pytanie do dzieci- „jak się teraz czujecie”?
- ♦ Rysunek domu-każdy uczestnik oznacza symbolicznie swój nastrój w wybranym okienku.

Honorata Ratka

KONSPEKT ZAJĘĆ W KLASIE I D Z AKTYWNYM UDZIAŁEM RODZICÓW „JESIEŃ IDZIE PRZEZ ŚWIAT”

Cel: Wykonanie najciekawszej kukielki z warzyw, integracja z rodzicami.

UCZEŃ:

1. poznaje piękno przyrody jesiennej,
2. rozwiązuje zagadki, uważnie słucha wiersza,
3. rozróżnia owoce i warzywa,
4. wie, jak ważne dla zachowania zdrowia jest spożywanie owoców i warzyw,
5. potrafi zaśpiewać piosenkę o tematyce jesiennej,
6. zgodnie współpracuje w zespole,
7. potrafi czytać wyrazy i proste zdania.

CZAS: 45 minut

METODA: praktycznego działania

FORMA: praca indywidualna i grupowa

POMOCE: owoce, warzywa, liście, jarzębina, patyczki, kolorowy papier, wykałaczki, bibuły. Gazety.

TOK ZAJĘĆ:

WSTĘP:

Piosenka: Nasza klasa

- ◆ Przywitanie, przedstawienie tematu i celu zajęć:
 - serdecznie witam wszystkie dzieci z klasy I i rodziców na zajęciach pt. Jesień idzie przez świat, na których z darów jesieni wykonamy kukielki. Zapraszam do powitalnego płąsu.
 - Płás powitalny „Wszyscy są witam was”
- ◆ Rozwiązywanie zagadek jesiennych przygotowanych przez nauczyciela: (odszukiwanie rozwiązania zagadek na ilustracjach)

Ma koronę – królem nie jest.
Umie szumieć, gdy wiatr wieje.
Ma zieloną szatę latem,
Lecz przed zimą zrzuca szatę. (drzewo).

Kiedy między „owce”
Wpiszesz jedną z liter,
zjesz je z apetytem
Bo są znakomite. (owoce)

Upleciony ze słomy, z wikliny,
Chętnie nosi owoce, jarzyny. (koszyk)

Nie las, nie park, choć się zieleni.
Jabłka, gruszki, śliwki znajdziesz tam jesienią.
(sad)

- ◆ Oglądanie jesiennych ilustracji sadu.
 1. odczytywanie napisów i łączenie ich z obrazkami,
 2. gdzie możemy dać napisy: drzewo, koszyk, owoce.
- ◆ Zabawa ruchowa „Sałatka owocowa”

- ◆ Czy tylko sad daje nam swoje dary? Zobaczcie ilustracje (dary lasu)
- jakie to dary? (żołędzie, jarzębina, kasztany, kolorowe liście)
- połączcie liście drzew z ich owocami,
- dopasujcie napisy do ilustracji.

- ◆ Śpiewanie jesiennej piosenki.

- ◆ Zaproszenie rodziców i dzieci do wykonania kukielki – praca przy stołach.

- ◆ Prezentacja prac i wymyślanie nazw dla owocowych cudaków.

- ◆ Ewaluacja – zakończenie zajęć – wystawa prac plastycznych.

- ◆ Pożegnanie piosenką *Nasza klasa*.

Renata Janczak
nauczyciel nauczania zintegrowanego
Szkoła Podstawowa nr 1

KONSPEKT LEKCJI W KLASIE I D

Temat bloku: Skarby jesieni.

Temat dnia: Słuchanie wiersza W. Kosteckiej *Na rynku* Rozróżnianie owoców i warzyw.

Utrwalenie

pojęć: sylaba, wyraz, zdanie.

Cele operacyjne:

1. uczeń dokonuje analizy i syntezy słuchowej wyrazów,
2. rozróżnia owoce i warzywa,
3. wie, jak ważne dla zachowania zdrowia jest spożywanie owoców i warzyw
4. potrafi interpretować zabawę tematyczną za pomocą ruchów,
5. potrafi uważnie słuchać i odpowiadać na zadane pytania,
6. uzupełnia zdania brakującymi wyrazami
7. czyta wyrazy i proste teksty

Ocenianie:

- umiejętności głośnego czytania,
- aktywności na lekcji,
- ocenianie wykonania wybranego zadania w ćwiczeniu,

Metody: słowna, oglądowa, praktycznego działania, działalności muzycznej uczniów

Formy: indywidualna, grupowa.

Środki dydaktyczne: wiersz W. Kosteckiej *Na rynku*, karty do czytania globalnego, instrumenty perkusyjne, płyta z nagraniem piosenki *Jesiennej piosenki*

TOK ZAJĘĆ:

·I. CZĘŚĆ WSTĘPNA

1. Powitanie dzieci. Zabawa w kręgu **Wszyscy są**

2. Rozmowa na temat ilustracji **Na straganie** (podręcznik str.41)

Udzielanie odpowiedzi na pytania.

- Kto znajduje się na ilustracji?
- Co robią mama i córka?

3. Słuchanie wiersza W. Kosteckiej Na rynku

Jak tu dzisiaj kolorowo!

Ile pokus na straganach,

Ile warzyw i owoców...

-Trudny wybór- mówi mama.

-Weźmy pora i kapustę,

Marchew, szczypior,

Nać pietruszki,

Pomidory i ziemniaki,

Cztery jabłka i dwie gruszki.

Może jeszcze winogrona?

Wyglądają na dojrzałe.

I kilogram pomarańczy.

Zobacz, jakie okazałe.

-Mamo, spójrz tam są banany,

Mandarynki i morele.

-Chyba czas do domu wracać, bo nasz koszyk jest już pełen.

- Wymienianie nazw owoców i warzyw występujących w wierszu,
- Odczytywanie wyrazów do czytania globalnego.

4. Zabawa Zgadnij, co ja mam?(dzieci wyciągają z worka ukryte w nim owoce i warzywa, nie pokazują ich innym, mówią o ich wyglądzie bez podawania nazwy. Zadaniem dzieci jest odgadnięcie, o czym jest mowa)

II. CZĘŚĆ GŁÓWNA

5. Wspólne czytanie przez dzieci i nauczyciela tekstu wyrazowo- obrazkowego

6. Praca w ćwiczeniu- str. 36, ćw. 1 (Łączenie owoców i warzyw z odpowiednimi koszykami)

7. Uzasadnianie konieczności spożywania owoców i warzyw.

8. Wykonanie ćwiczenia 2 ze strony 37 (nazywanie obrazków i odczytanie ukrytego hasła)

Ćwiczenia w czytaniu, liczenie wyrazów w zdaniach, wpisywanie brakujących wyrazów w miejsce kropek

9. Zabawa *Salatka owocowa* (wdrażanie dzieci do reagowania na odpowiedni sygnał słowny)

II. ZAKOŃCZENIE LEKCJI

Ewaluacja.

Widzę, że coraz lepiej czytacie, rozróżniacie owoce i warzywa, ładnie liczycie wyrazy w zdaniach. Przygotowałam dwa słoneczka. Jedno jest wesołe, a drugie smutne. Jeśli czujecie, że ładnie dzisiaj pracowaliście ustawcie się przy wesołym słoneczku. Jeśli ktoś miał kłopoty z wykonaniem zadań, staje przy słonku smutnym.

Renata Janczak
nauczyciel nauczania zintegrowanego
Szkoła Podstawowa nr 1

SCENARIUSZ TURNIEJU RODZINNEGO DLA UCZNIÓW SZEŚCIOLETNICH

pt. „GODZINA Z RODZINĄ”

Czas - 1 godz.

Miejsce - mała sala gimnastyczna

Uczestnicy – dzieci, rodzice i wychowawcy grup zerowych

Cel spotkania:

- rozwijanie pozytywnych stosunków między dziećmi i rodzicami,
- rozwijanie aktywności twórczej,
- interakcje uczniów i rodziców poprzez zabawę,
- wdrażanie do aktywnego wypoczynku,
- stwarzanie okazji do współpracy w grupie, do podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów,
- wdrażanie do zdrowej rywalizacji w zabawach,
- stwarzanie rodzicom warunków do aktywnej współpracy ze szkołą,
- promowanie wartości rodzinnych.

Materiały pomocnicze:

- magnetofon (nagrania piosenek i płaśów),
- kolorowe bibuły, taśmy, nici, sznurki i szary papier,
- kolorowe czapki dla uczestników dziecięcych ,
- sprzęt sportowy (piłki, worki, szarfy, chusta animacyjna).

Przebieg zajęć:

- **Powitanie uczestników „Godziny z rodziną” ,nadanie grupom dzieci sześciolletnich nazw**

Grupa I – **Skrzaty**

Grupa II – **Smerfy**

Grupa III – **Krasnale**

1. Powitanie rodziców piosenką „Stańmy i utwórzmy krąg”

Stańmy i utwórzmy krąg ,
niech powstanie łańcuch rąk.

Witam Was , Witam Was ,
na zabawę nadszedł czas

Witam Was , Witam Was ,
na zabawę nadszedł czas.

2. Prezentacja ulubionych piosenek dla rodziców przez poszczególne grupy

3. Zabawy z chustą animacyjną:

1) „Wrzuć piłkę do środka”

(zabawa odbywa się w trzech turach dla poszczególnych grup, każda grupa typuje trzy rodziny do udziału w niej . Zadaniem uczestników jest wrzucenie piłeczki do środka chusty).

2) „Sałatka owocowa inaczej”

(wdrażanie rodziców i dzieci do właściwego reagowania na polecenia prowadzącego)

4. Płás integrujący dzieci z rodzicami „Hej, kolego mój”

Hej kolego mój!

Koleżanko ma!

Kłaśnij w dłonie, unieś ręce

i zrób kroki dwa

(dziecko z rodzicem stoją parami, twarzami zwrócenie do siebie – tworzą dwa koła)

♦ Konkurencja „Ubieramy dzieci w postacie z ulubionych bajek”

(rodziny losują bohaterów bajkowych a następnie ubierają wybrane dziecko w tę postać : Czerwony Kapturek, Calineczka , Kot w butach, Pinokio)

♦ **Zabawa „Wymyślamy wyrazy”**

(dzieci wymyślają wyrazy a rodzice zapisują je na arkuszu szarego papieru . Rodzice nie podpowiadają!!!!)

♦ **„ Śpiewające dziecko”**

(dziecko z wybranej rodziny śpiewa piosenkę a rodzic w tym czasie odbija balonik)

♦ **Konkurencje sportowe :**

- tunel ,

- saneczki z szarfami ,

♦ **Zakończenie zajęć piosenką „Pożegnania nadszedł czas „**

Pożegnania nadszedł czas ,

ale to nie martwi nas,

Jutro też , jutro też ,

zabawimy się jak chcesz,

Jutro też , jutro też ,

zabawimy się jak chcesz.

♦ **Ewaluacja –rysowanie na szarych papierach wrażeń poszczególnych grup.**

Wywieszenie prac w poszczególnych klasach.

opracowała Renata Janczak

nauczyciel SP 1 w Polkowicach

SCENARIUSZ LEKCJI MIĘDZYPRZEDMIOTOWEJ W KLASIE VI

Temat: Woda – źródło życia.

Cele lekcji:

a) główne:

- rozumienie roli i znaczenia wody w przyrodzie,
- wykorzystywanie wiedzy nabytej podczas lekcji j. polskiego, matematyki, przyrody w praktyce,
- kształtowanie umiejętności współpracy w zespole.

b) operacyjne: **uczeń:**

- zna:
 - związki frazeologiczne i przysłowia związane z wodą
 - pojęcia: dźwiękonaśladownictwo, onomatopeja
 - zasady dodawania, odejmowania, mnożenia, dzielenia i szacowania ułamków,
 - zna i akceptuje ustalone zasady pracy w grupie
- rozumie
 - znaczenie wskazanych przysłów i związków frazeologicznych
 - znaczenie i przydatność ułamków dziesiętnych i zwykłych w życiu codziennym
 - rozumie konieczność oszczędzania wody i realizuje ją w życiu codziennym
- potrafi:
 - poprawnie stosować frazeologizmy
 - rozpoznawać i nazywać wyrazy dźwiękonaśladowcze
 - do podanych wyrazów dobrać odpowiednie antonimy, synonimy i wyrazy pokrewne
 - stworzyć własną reklamę
 - wykorzystać umiejętność liczenia na ułamkach zwykłych i dziesiętnych w różnych codziennych sytuacjach,
 - ustalić i zapisać sposób rozwiązania zadania
 - planować wspólne działania podejmowane przez grupę
 - poprawnie komunikować się w grupie
 - dokonać prezentacji rezultatów pracy grupy
 - sprawiedliwie ocenić siebie i innych.

Metody: pogadanka, nauczanie wielopoziomowe, eksponujące: prezentacja multimedialna, aktywizujące: burza mózgów, praca w grupach, rywalizacja drużynowa.

Formy: zbiorowa, praca w grupach.

Środki dydaktyczne:

- tablica interaktywna
- kartki z odpowiedziami A, B, C, D,
- zadania do pracy w grupach o zróżnicowanym stopniu trudności,
- plansza podsumowująca wyniki pracy,
- rozsypanka wyrazowa,
- - prezentacje multimedialne,
- - płyta CD z muzyką relaksacyjną.

Przebieg lekcji

- **Czynności organizacyjno – porządkowe**
- **Nawiązanie do tematu lekcji**
 - Burza mózgów – uczniowie podają skojarzenia ze słowem „woda”, zapisują je na kartkach samoprzylepnych i przyczepiają na tablicy.
 - Prezentacja multimedialna pt. „Woda”.
 - Pogadanka nt.
 - synonimy, antonimy i wyrazy pokrewne do słowa: woda oraz związki frazeologiczne związane z wodą, np. burza w szklance wody, czuć się jak ryba w wodzie, chcieć utopić kogoś w łyżce wody itd.- uczniowie wyjaśniają ich znaczenie (pogadanka).
 - przysłowia związane z wodą, np. Nie można wejść dwa razy do tej samej wody, Cicha woda brzęgi rwie itd. - uczniowie wyjaśniają ich znaczenie.
 - Odtwarzanie fragmentów dźwięków natury (szum potoku, ulewa, kapiąca z kranu woda,...)- uczniowie odgadują co usłyszeli.

Część główna lekcji

- Podanie tematu i uświadomienie celu lekcji.
- Praca w grupach
 - a) Podział klasy na grupy 4- osobowe,
 - b) Wybranie ról przez poszczególnych członków zespołu (lider, pomagający, pytający nauczyciela, sekretarz),
 - c) Przypomnienie zasad pracy w grupie (załącznik nr 1, wyświetlony na tablicy interaktywnej)
 - d) Rozdanie kart z zadaniami (załącznik nr 2)
 - e) Krótkie omówienie przebiegu pracy (czas pracy w grupach - 20 min, nauczyciele obserwują pracę w razie potrzeby, pomagają).

Podsumowanie lekcji.

- Liderzy poszczególnych grup dokonują prezentacji swoich rozwiązań. Przed rozpoczęciem prezentacji na prośbę nauczyciela liderzy pozostałych grup podnoszą tabliczki z odpowiedziami zadań zamkniętych, nauczyciel zapisuje je na planszy wyników. Zadania otwarte prezentowane są na arkuszach szarego papieru. Podczas prezentacji treści zadań przedstawione są na tablicy interaktywnej.
(*W czasie omawiania zad. 5 podjęta jest dyskusja nt. poprawnej pisowni skrótów – przykład powiązania matematyki i j. polskiego*)
- Nauczyciele oceniają pracę grup, uwzględniając samoocenę uczniów.

ZAŁĄCZNIK NR 1

Obowiązki członka grupy:

bierze czynny udział w pracach grupy;
słucha swoich kolegów;
wnosi swój wkład w wynik pracy grupy;
prosi o pomoc, gdy jej potrzebuje;
pomaga innym.

ZAŁĄCZNIK NR 2
Zadania do pracy w grupie

1. Niektórzy ludzie chętnie biorą prysznic, zużywając przy tym około 37 litrów wody. Inni wolą kąpiel w wannie, zużywając około 150 litrów wody. Ile razy mniej wody zużywamy, kąpiąc się pod prysznicem?:

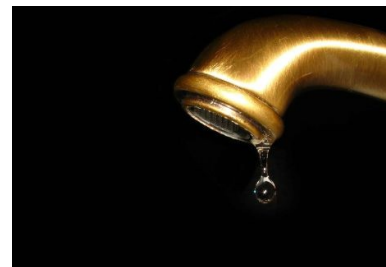
- A ok. 2 razy B ok. 115 razy C ok. 6 razy D ok. 4 razy

2. Z nieszczelnego kranu wycieka około 40 ml wody w ciągu minuty.

W ciągu doby wykapie z tego kranu:

(**Poziom łatwiejszy:** Z nieszczelnego kranu wycieka około 2,4 litra wody w ciągu godziny. W ciągu doby wykapie z tego kranu:)

- A 57,6 l wody B 56,8 l wody **1l = 1000 ml**
C 34,2 l wody D 44,7 l wody

3. Woda stanowi około 2/3 masy całego organizmu człowieka.

Marzena, uczennica klasy szóstej, waży 48 kg. Ile wody zawiera jej organizm?

- A około 16 kg C około 32 kg
B około 24 kg D około 40 kg

Bajkał to najstarsze i najgłębsze jezioro świata. Położone w środku Azji, z łatwością pomieściłoby całe Morze Bałtyckie. Taka ilość starczyłaby wszystkim mieszkańcom Ziemi przez 80 lat. Jezioro ma aż 1600 metrów głębokości.

Korzystając z tekstu i poniższej tabeli, przedstawiającej najgłębsze jeziora w Polsce, rozwiąż zadanie 4.

JEZIORO	POWIERZCHNIA (km ²)	GŁĘBOKOŚĆ (m)
Hańcza	3,1	108,5
Drawsko	19,6	79,7
Wielki Staw	0,3	79,3
Czarny Staw	0,2	76,4

4. Jezioro Bajkał jest głębsze od najgłębszego jeziora w Polsce o?

- A 1200 m B 149,15 m C 1580 m D 1491,5 m

Największy i najdroższy statek świata o nazwie Oasis of the Seas jest 5 razy większy od słynnego Titanica. Kosztował 900 milionów euro.

5. Poprawnie zapisany koszt statku (w walucie euro) to:

- A 900 mln. B 90000 tys. C 9000000 D 900 mln

6. Ilustracja statku została wykonana w skali 1:6000.

Długość statku w rzeczywistości wynosi:

- A 124 m B 360 m C 180 m D 3600 m

7. Z rozsypanki wyrazowej utwórz poprawne związki frazeologiczne i dopasuj do nich objaśnienia. Ułóż jedno zdanie pojedyncze z wybranym związkiem.

- ? Woda sodowa / jak woda / kąpanym
- ? Być / w gorącej wodzie/ do głowy
- ? Wypływać/ uderzyła komuś / szerokie wody
- ? Coś spływa po kimś / na / po gęsi

Objaśnienia:

- ? zyskać rozgłos
- ? ktoś okazuje swą obojętność wobec jakiegoś zdarzenia
- ? po osiągnięciu sukcesu stał się zarozumiały, zaczął się wywyższać.
- ? być niecierpliwym, mieć skłonność do zachowań gwałtownych, impulsywnych

(*Poziom łatwiejszy* – zadanie wspomagane jest ilustracjami, sugerującymi prawidłową odpowiedź)

8. Produkujesz wodę mineralną. Nadaj jej nazwę i ułóż tekst reklamowy swojego produktu.

Zadanie dodatkowe:

Czarodziej rzekł do skąpca:

„Ile razy przejdiesz przez kładkę i wrzucisz do strumyka 4 zł podwoi się kwota, jaka Ci pozostanie”. Skąpiec przeszedł 3 razy przez kładkę i został bez pieniędzy. Ile pieniędzy miał na początku?

Autorzy: Edyta Kuczak – nauczyciel matematyki,
Małgorzata Pędłowska - nauczyciel j. polskiego

Psycholog radzi...

Jak opanowywać niewłaściwe zachowania dzieci?

Psychologowie behawioralni opracowali szereg technik, które wolne są od niebezpieczeństw związanych z karą, a jednocześnie ograniczają częstotliwość niewłaściwych zachowań, prowadząc do ich całkowitej eliminacji. W większości codziennych problemów z zachowaniem dzieci w domu i w szkole techniki te doskonale zdają egzamin. Przy ich pomocy możemy opanować niewłaściwe tendencje w zachowaniu podopiecznych szybciej, pewniej i skuteczniej niż karą, unikając jej niebezpiecznych skutków ubocznych.

Jednym z tych skutecznych sposobów radzenia sobie z niepożądanymi zachowaniami dzieci jest **praktyka pozytywna**. Technika ta polega na zatrzymaniu wszelkich działań dziecka w momencie, kiedy pojawia się błąd w zachowaniu, a następnie doprowadzeniu do tego, aby dziecko kilkakrotnie zachowało się w sposób pożądaný. Zatem podczas jej stosowania ćwiczony jest właściwe zachowanie zaraz po wystąpieniu zachowania niewłaściwego.

Przed rozpoczęciem praktyki pozytywnej należy wytłumaczyć dziecku, dlaczego praktyka jest potrzebna, jaka jest prawidłowa reakcja, dlaczego jest ona pożądana i jaki powinien być jej rezultat. Dobrze jest wyjaśnić to dziecku dzień wcześniej, żeby miało czas na dobrowolną zmianę zachowania.

Procedura stosowania praktyki powinna się rozpocząć bezpośrednio po wystąpieniu błędu w zachowaniu, wówczas jest najbardziej skuteczna. Epizod niewłaściwego zachowania zostaje przerwany, a dziecko doświadcza natychmiastowej konsekwencji. Jeśli jednak nie jest możliwe natychmiastowe jej zastosowanie, wówczas należy ją przeprowadzić najszybciej jak to jest tylko możliwe lub zastosować jedną krótką serię ćwiczeń, a rozległą praktykę przeprowadzić później w dogodnym dla siebie i dziecka czasie.

Ponieważ dziecko może potrzebować szczegółowych instrukcji albo fizycznej pomocy, rodzic (nauczyciel) powinien z bliska nadzorować praktykę pozytywną i służyć pomocą podczas ćwiczenia.

Jeśli błędy dziecka spowodowane są rozmyślnymi działaniami, wynikają z braku starania, to jest bardziej prawdopodobne, że nie będzie ono chciało włożyć dodatkowego wysiłku jakiego wymaga praktyka pozytywna. Ten dodatkowy wysiłek może zniechęcić do niepożądanych działań w przyszłości.

Jeśli natomiast błędy w zachowaniu wynikają z braku umiejętności, to jest bardzo prawdopodobne, że dziecko będzie wykonywać praktykę pozytywną chętnie, a nawet gorliwie, żeby nauczyć się poprawnego zachowania.

Jeśli błędy dziecka spowodowane są brakiem staranności, to im więcej czasu i wysiłku wymaga ćwiczenie poprawnego działania za każdym razem, kiedy pojawi się błąd, tym mniej prawdopodobne jest, że ten błąd pojawi się w przyszłości. A zatem w związku z tym, że praktyka pozytywna wymaga czasu, niestaranna osoba zostaje zachęcona do wykazywania większej staranności w przyszłości.

Jeśli niepożądane zachowanie popełniane jest często i poważnie narusza przyjęte zasady, praktyka pozytywna powinna składać się z wielominutowych serii ćwiczeń, żeby wielokrotnie dostarczać sposobności do nauki i wymagać dużo wysiłku. Jeśli natomiast błąd popełniany jest tylko sporadycznie i nie jest poważny, wówczas krótki czas stosowania praktyki pozytywnej może być wystarczający, aby zapobiec błędom w przyszłości.

Kiedy dziecko wykonuje praktykę pozytywną, należy zwracać uwagę na to, ile aprobaty mu się daje za jej wykonanie. Jeżeli dajemy dziecku bardzo dużo pochwał, ono może zacząć źle się zachowywać w celu uzyskania nagród towarzyszących praktyce. Zasadą jest dostarczanie prostej informacji zwrotnej podczas ćwiczeń, jednak bez dawania dużej ilości nagród czy pochwał. Jest ważne, aby dziecko wiedziało, czy dobrze wykonuje ćwiczenia, a jeśli nie, to co i jak może poprawić. Natomiast warto dawać dziecku aprobatę za spontaniczne prawidłowe zachowanie.

Może się wówczas okazać, że praktyka pozytywna nie będzie już konieczna.

Praktyka pozytywna jest skuteczna dzięki następującym charakterystycznym cechom:

- nacisk położony jest na pozytywne, a nie na negatywne zachowania,
- niewłaściwe zachowanie jest natychmiast przerywane,
- dzięki wielokrotnemu powtarzaniu zachowanie wchodzi w nawyk,
- wielokrotne powtarzanie daje możliwość dodatkowego uczenia się,
- nie ma miejsca obwinianie dziecka, upominanie, karanie, z zatem praktyka pozytywna zapobiega negatywnym emocjom u dziecka (szczególnie, jeśli błąd popełniony był nieumyślnie),
- brak negatywnych reakcji rodzica (nauczyciela) w postaci emocji złości,
- technika ta jest niewygodna dla dziecka i wymaga od niego wysiłku.

Efektami stosowania praktyki pozytywnej są:

- spadek częstości niewłaściwego zachowania w przyszłości,
- nabywanie umiejętności właściwego zachowania,
- wzrost staranności wykonywanych czynności.

Przykład praktyki pozytywnej:

Gdy dziecko moczy majtki, stosując praktykę pozytywną, można wymagać od niego wykonania kilkunastu poprawnych serii ćwiczeń korzystania z toalety, polegających na pobiegnięciu do toalety, opuszczeniu spodni i sięściu na desce klozetowej.

Kolejnymi skutecznymi sposobami radzenia sobie z niepożądanymi zachowaniami dzieci są **autokorekcja** i **hiperkorekcja**, które konstruktywnie zastępują karę. Autokorekcja polega na skłonieniu dziecka do naprawy czegoś, co źle zrobiło, zepsuło lub zniszczyło. Jest ona wystarczająca, gdy problem nie jest poważny, nie powtarza się często, a wyrządzona szkoda była niezamierzona i nikt nie został dotkliwie obrażony czy skrzywdzony. Hiperkorekcja to naprawa sytuacji w taki sposób, by stała się dużo lepsza niż na etapie sprzed szkody - innymi słowy, polega ona na zadośćuczynieniu zawiązką i wymaga dodatkowego wysiłku. Należy ją zastosować, jeśli złe zachowanie dziecka jest naumyślne, często się powtarza, boleśnie krzywdzi. Zatem autokorekcja oznacza, że niepożądane zdarzenie zostało naprawione. Hiperkorekcja natomiast oznacza, że dana sytuacja została ulepszona w stosunku do stanu przed zaistnieniem problemu. Obie metody prowadzą do zwiększania odpowiedzialności dziecka za jego postępowanie, gdy sprawia komuś przykrość lub kłopot.

Gdy dziecko zabiera lub niszczy czyjaś własność, krytyka i kara mogą wywołać poczucie winy, podczas gdy ukradziona lub zepsuta rzecz pozostaje niezmieniona. Po zastosowaniu autokorekcji lub hiperkorekcji właściciel danej rzeczy nie ma już powodu do złości czy chęci ukarania dziecka, a dziecko z kolei nie będzie miało poczucia winy. Zatem podczas stosowania autokorekcji i hiperkorekcji nasza reakcja emocjonalna zmienia się ze złości na satysfakcję, a sprawcy z poczucia winy na ulgę.

Nie wszystkie sytuacje pozwalają na całkowitą korekcję: niektóre zniszczenia są nieodwracalne (np. wybita szyba w oknie), bardzo kosztowne lub ponad siły danej osoby (np. czterolatek jest za mały, aby pozbierać szkła po stłuczonej szklance). Wówczas stosujemy częściową korekcję, która polega na uczestniczeniu dziecka podczas realizowania każdego z punktów korekcji i pomaganiu w tych częściach korekcji, w których jest w stanie pomóc. Jego obecność i asysta nie muszą być wcale pomocne osobie naprawiającej szkody, jednak nauczy dziecko, że wymagany jest czas i wysiłek i że trzeba brać odpowiedzialność za swoje czyny.

Przykład częściowej korekcji:

Czteroletnie dziecko celowo rozbija szklankę na dywanie. Matka towarzyszy dziecku w odnajdowaniu przedłużacza, wskazując miejsce, gdzie on się znajduje. Może pomóc w wyciągnięciu go z szafki, jednak dziecko powinno zanieść go na miejsce wydarzenia. Dziecko przynosi i odnosi kosz na śmieci. W czasie, gdy matka będzie zbierała kawałki szkła, dziecko powinno być przy tym. Dziecko mogłoby również oddać pieniądze z kieszonkowego.

Może się wydawać, że odłożenie zabawki na właściwe miejsce zabiera mniej czasu niż skłonienie dziecka do zrobienia tego. Oszczędność czasu może być realna w pojedynczym przypadku, jednak na dłuższą metę matka zaoszczędzi go więcej, jeśli dziecko nauczy się odpowiedzialności i korygowania w zachowaniu. Jeśli matka wykonuje za dziecko takie obowiązki, dziecko nie ma bodźca do tego, by zrobić to samemu, jednocześnie może stawać się bardziej niedbałym.

Opracowała:

Barbara Malinowska – psycholog POPPPiDM

Na podstawie:

„Jak stosować praktykę pozytywną, autokorekcję i hiperkorekcję.”

R.Vance Hall, Marilyn L. Hall

Co jeść i jakich zasad przestrzegać, żeby zostać idealnym "Szybkoukiem"?

Ostatnio gazety naukowe, wraz z postępem medycyny, ostrzegają nas przed skutkami niezdrowego trybu życia. Że jedzenie zbyt dużej ilości mięsa jest niezdrowe, a zbyt małej ilości owoców i warzyw... też jest niezdrowe. To co w końcu, młody uczący się człowiek powinien jeść? Odpowiedź na to pytanie jest bardzo ważna dla procesów zachodzących w naszym mózgu.

Tak więc, postaram się jej udzielić, w postaci opisu najważniejszych przemian zachodzących w naszym umyśle i podstawowych wiadomości dotyczących mózgu. Te informacje powinny się dla Was stać pierwszym krokiem i podłożem do szybszej i efektywniejszej nauki.

Pomimo niewielkiej wagi mózgu (u osoby dorosłej stanowi on zaledwie 2% całkowitej wagi), zużywa on aż 20% energii wytwarzanej przez organizm. Dzieje się tak, ponieważ mózg ludzki bez przerwy przesyła pomiędzy komórkami nerwowymi ogromne ilości informacji. Odbywa się to za pomocą impulsów elektrycznych w obrębie samej komórki, a pomiędzy poszczególnymi komórkami w postaci chemicznej. Prawdę mówiąc, w tym momencie, w moim, a także i Waszym mózgu produkowany jest prąd o mocy ok. 25 W, co wystarcza do zasilenia małej żarówki. W tym momencie nasuwa się pytanie - skoro można porównać mózg ludzki do elektrowni, to skąd bierze się paliwo? Odpowiedź jest wam zapewne znana: z codziennych posiłków. Ale nie każdy wie, że nie jest to jedyny warunek, wystarczający do sprawnego funkcjonowania. Potrzebny jest także tlen. Dostarczamy go przez oddychanie i dlatego tak ważne przed i podczas nauki jest głębokie i miarowe oddychanie. Z tego samego powodu wszyscy na okrągło (a szczególnie pan W-F-ista) powtarzają jak wielkie jest znaczenie ćwiczeń fizycznych nie tylko dla naszego ciała ale i dla umysłu - wzbogacają krew w tlen, która oczywiście dociera do mózgu. Aby jeszcze bardziej podkreślić rolę odpowiedniego dotlenienia powiem, że brak tlenu zabija szare komórki, które są jedynymi nie odradzalnymi komórkami organizmu. W chwili urodzenia, mamy najwięcej szarych komórek a w dalszym życiu mogą one jedynie zanikać. Odpowiednie dotlenienie zapewnia też długi niezmacony sen, podczas którego organizm osiąga stan naturalnego odprężenia. Więcej niż 72 godziny bez snu powoduje ogromne straty w naszym mózgu.

Przekaźniki chemiczne wspomniane wcześniej (zwane też neuroprzekaźnikami) odgrywają znaczącą rolę w procesach zapamiętywania. **Naukowcy zajmujący się chorobą Alzheimera, w której głównym objawem jest spadek zdolności pamięciowych z powodu braku neuroprzekaźnika acetylocholiny odkryli, że dieta bogata w lecytynę w znaczącym stopniu poprawia pamięć.** Bogatym jej źródłem są **orzeszki ziemne, soja i kielki pszenicy.** Można także kupić w aptece tabletki z lecytyną.

Innym związkiem, o którego obecność w naszym organizmie należy zadbać, szczególnie że nie jesteśmy jej w stanie wyprodukować, jest **kwas linolowy.** Jego **brak powoduje osłabienie koncentracji, utratę pamięci, a nawet apatię i halucynacje.** Aby się tego ustrzec, należy spożywać **jedną łyżkę oleju kukurydzianego** dziennie. Następnym związkiem jest **żelazo.** Jego niedobór prowadzi do spadku zdolności rozumowania, upośledza pamięć i zdolność uczenia się. **Jedzcie duże ilości sałatek i zielonych warzyw.**

Do przesyłania impulsów elektrycznych w mózgu, potrzebne jest działanie tzw. pomp sodowo-potasowych. Potas znajduje się głównie w takich owocach jak banany, pomarańcze, morele, awokado, melony, nektarynki i brzoskwinie oraz w warzywach takich jak pomidory i ziemniaki a sód w większości pokarmów.

Proste porady dotyczące diety sprzyjającej nauce.

1. **Twoje śniadanie powinno się składać z dużej ilości owoców. Staraj się jeść codziennie pół banana (potas), pomarańcze lub kiwi (witamina C).**
2. **Do obiadu koniecznie zjadaj sałatkę z jak największej mieszanki świeżych warzyw.**
3. **Tłuszcze rybne i roślinne są niezastąpionym źródłem wspomnianego kwasu linolowego.**
4. **Dostarczaj poprzez ćwiczenia fizyczne lub przynajmniej codzienne spaceru tlenu dla mózgu.**
5. **Pij duże ilości wody. Świeża woda pozwala zachować równowagę organizmowi w przeciwieństwie do kawy, herbaty i napojów gazowanych.**

O DORADCACH METODYCZNYCH PODM W POLKOWICACH

Renata Czapczyńska:

- dyrektor POPPPiDM w Polkowicach,
- mgr pedagogiki,
- menedżer oświaty,
- nauczyciel dyplomowany,
- pedagog spec. diagnoza i terapia dzieci dyslektycznych, pomoc psychologiczno-pedagogiczna na rzecz uczniów, rodziców i nauczycieli, treningi uczenia się i szybkiego czytania,
- neuroterapeuta EEG Biofeedback , Kinezylogia Edukacyjna, NLP,
- Medal Komisji Edukacji Narodowej (2005 r.),
- staż pracy 28 lat.

Grzegorz Kochman:

- mgr historii,
- nauczyciel WOS-u i historii w Zespole Szkół w Polkowicach,
- doradca metodyczny od października 2007 roku w zakresie nauczania historii w szkołach podstawowych, historii i WOS-u w gimnazjach oraz szkołach ponadgimnazjalnych,
- nauczyciel dyplomowany,
- staż pracy w oświacie – 16 lat.

Ewa Kulesza:

- mgr matematyki,
- nauczyciel matematyki w Szkole Podstawowej w Chocianowie,
- doradca metodyczny w zakresie matematyki w szkołach podstawowych,
- nauczyciel mianowany,
- szkolny lider Wspierania Uzdolnień,
- staż pracy w oświacie – 10 lat.

Małgorzata Majewska - Greń:

- mgr filologii polskiej,
- nauczyciel dyplomowany,
- menedżer oświaty,
- edukator dorosłych,
- nauczyciel języka polskiego i wiedzy o kulturze w Zespole Szkół w Polkowicach,
- doradca metodyczny od kwietnia 2003 roku w zakresie języka polskiego w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, wiedzy o kulturze w szkołach ponadgimnazjalnych oraz awansu zawodowego nauczycieli,
- odznaczenia – Srebrny Krzyż Zasługi (2005 r.),
- lider WDN w Zespole Szkół w Polkowicach,
- staż pracy w oświacie – 28 lat.

Bożena Dudziak:

- mgr filologii polskiej,
- inż. informatyk specjalność inżynieria oprogramowania,
- ekspert komisji egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy,
- edukator dorosłych,
- specjalista w zakresie kształcenia na odległość – e-learningu,
- nauczyciel przedmiotów informatycznych w Zespole Szkół w Polkowicach,
- doradca metodyczny od stycznia 2005 roku w zakresie nauczania informatyki i technologii informacyjnej w szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych,
- nauczyciel dyplomowany,
- staż pracy w oświacie – 21 lat.

Beata Mazurek:

- mgr pedagogiki na Uniwersytecie Wrocławskim,
- nauczyciel dyplomowany,
- logopeda – Uniwersytet Wrocławski,
- nauczyciel kształcenia zintegrowanego w Szkole Podstawowej nr 1 w Polkowicach,
- doradca metodyczny od września 2007 roku w zakresie kształcenia zintegrowanego, wychowania przedszkolnego oraz logopedii,
- lider WDN w Szkole Podstawowej nr 1 w Polkowicach,
- staż pracy w oświacie – 22 lata.

Bożena Wiszniewska:

- mgr matematyki,
- nauczyciel dyplomowany,
- studia podyplomowe z chemii, chemii środowiska i ochrony środowiska na Uniwersytecie Wrocławskim,
- nauczyciel matematyki i chemii w Zespole Szkół w Chocianowie,
- doradca metodyczny od września 2007 roku w zakresie matematyki w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych,
- lider Wspierania Uzdolnień w Zespole Szkół w Chocianowie,
- staż pracy w oświacie – 20 lat.

Dorota Szmidt:

- mgr filologii polskiej na Uniwersytecie Wrocławskim,
- nauczyciel języka polskiego i bibliotekarz w Szkole Podstawowej w Parchowie,
- doradca metodyczny od września 2007 roku w zakresie przedmiotów humanistycznych w szkole podstawowej,
- szkolny lider Wspierania Uzdolnień,
- nauczyciel dyplomowany,
- koordynator ds. bezpieczeństwa w Szkole Podstawowej w Parchowie,
- 20 lat pracy w oświacie.

Biuletyn Powiatowego Ośrodka Doradztwa Metodycznego w Polkowicach redaguje

Zespół Doradców Metodycznych

PODM, ul. Targowa 1 59 – 100 Polkowice

tel. 076 746 15 70, fax 076 746 15 71,

podmd@poczta.fm